

PROJECTE DE CONVIVÈNCIA

INSTITUT9 DE SANTA COLOMA

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Institut de Santa Coloma de Gramenet

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

PROJECTE DE CONVIVÈNCIA I MEDIACIÓ ESCOLAR

1. Antecedents
 - 1.1 Característiques del centre
 - 1.2 Detecció de les necessitats del centre
2. Mesures de promoció de la convivència
 - 2.1 Normativa
 - 2.2 Organització al centre
3. El projecte de Mediació Escolar
 - 3.1 Àmbit d'aplicació de la mediació escolar
 - 3.2 Objectius
 - 3.3 Descripció del projecte de Mediació Escolar
 - 3.4 Organització del servei de Mediació al centre
4. El projecte de les Tutories Júnior
 - 4.1 Organització de les Tutories Júnior
 - 4.2 Funció dels Tutors Júnior:
 - 4.3 Què pot demanar l'alumne tutoritzat?
 - 4.4 Quina és la participació dels tutors/es d'aula?
 - 4.5 Organització del Projecte de les Tutories Júnior
5. La prevenció de l'assetjament escolar
 - 5.1 El protocol d'intervenció.
 - 5.2 Intervencions davant l'assetjament escolar

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Institut de Santa Coloma de Gramenet

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

1. ANTECEDENTS

1.1 Característiques del centre

Denominació: Institut9 de Santa Coloma

Codi:08075074

Titularitat: centre públic, dependent del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Adreça: C/ Jacint Verdaguer 16

Població: 08922 Santa Coloma de Gramenet

Telèfon: 667076691

Mail:institut9@institut9.cat

Web del centre: www.institut9.cat

L'Institut està situat a Santa Coloma de Gramenet, en la mateixa zona escolar on actualment hi ha altres 3 instituts de secundària: Can Peixauet, Terra Roja i Puig Castellar i tindrà 9 escoles de primària adscrites. El primer curs està ubicat provisionalment a l'escola de primària Ferran de Sagarra i posteriorment tindrà un emplaçament definitiu en un altre lloc de la ciutat. Està en un entorn bàsicament format per famílies d'un extracte socioeconòmic mig-baix de procedència diversa. La major part dels nois i noies són nascuts a Catalunya i les famílies estan prou arrelades al territori i a la ciutat. Neix amb la voluntat de donar resposta a les necessitats d'escolarització creixent a Santa Coloma de Gramenet i amb la voluntat de ser un centre petit i acollidor de dues línies amb estudis d'E.S.O. i Batxillerat.

Aquest Projecte de Convivència servirà de punt de referència en l'elaboració d'altres. És un document propi, singular del nostre centre, emmarcat en el nostre context específic i que determina el seu plantejament, contingut i desenvolupament. És un projecte, que s'anirà modificant, en relació a noves necessitats o canvis en el seu context.

La missió de l'Institut de Santa Coloma de Gramenet és proporcionar a l'alumnat una educació, formació i orientació de qualitat que li permeti créixer no només en l'àmbit intel·lectual sinó també personal, d'acord als requeriments de la societat actual. La finalitat del centre és educar, formar i orientar els alumnes com a persones responsables, amb esperit crític i reflexiu dins d'uns valors democràtics; facilitar la seva integració social i la seva continuïtat cap

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

a estudis posteriors i en un futur, el món laboral. Volem que l'alumnat sigui competent dins d'uns valors laics de llibertat, respecte i tolerància.

1.2 Detecció de les necessitats del centre

Una de les premisses fonamentals en el moment d'elaborar el nostre pla de convivència i mediació ha estat afavorir el bon funcionament del centre i contribuir a l'èxit acadèmic de l'alumnat.

Tenint en compte aquest fet es varen plantejar tota una sèrie d'estratègies per tal de prevenir, ensenyar, reeducar i, si es dona el cas, sancionar les conductes que impedeixin el bon desenvolupament de la dinàmica del centre, tant des del punt de vista acadèmic com de convivència.

La cultura del diàleg i la mediació forma part dels trets d'identitat del nostre projecte educatiu i també es recull en el Plantejament Institucional (Visió, Missió, Valors) del nostre centre i la necessitat d'oferir un Servei de Mediació escolar com a peça important per a la gestió i resolució dels conflictes.

2. MESURES DE PROMOCIÓ DE LA CONVIVÈNCIA

2.1 Normativa

La **Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig**, d'educació, estableix a l'article 121.2 l'obligatorietat que tots els centres elaborin un Pla de convivència i l'inclouin dins el Projecte educatiu de centre.

La **Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre**, per a la millora de la qualitat educativa, determina a l'article 124.1 que els centres inclouran a la programació general anual el seu pla de convivència i totes aquelles actuacions i activitats programades pel foment de la convivència escolar.

La **Llei 12/2009, del 10 de juliol**, d'educació, disposa a l'article 30 que l'aprenentatge de la convivència és un element fonamental del procés educatiu i així ho ha d'expressar el projecte educatiu de cada centre. Els centres han d'establir mesures de promoció de la convivència.

El **Decret 102/2010, de 3 d'agost**, d'autonomia dels centres educatius, disposa a l'article 23.2 que les normes d'organització i funcionament del centre han d'incorporar les mesures de promoció de la convivència establertes en el centre. El centre ha d'establir mesures de promoció de la convivència, i en particular mecanismes de mediació per a la resolució pacífica dels conflictes i fórmules per mitjà de les quals les famílies es comprometin a cooperar de manera efectiva en l'orientació, l'estímul i, quan calgui, l'esmena de l'actitud i la conducta dels alumnes en el centre educatiu.

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

En el centre es treballarà la prevenció com a eina de millora de la convivència. És a dir, es tracta de no limitar-se a resoldre els conflictes que van sorgint amb les persones directament implicades sinó en aplicar mesures preventives. Aquesta resposta preventiva proposa desenvolupar, d'una manera intencional i sistemàtica, pràctiques i hàbits de convivència pacífica en el centre.

La **carta de compromís educatiu**, que és el referent per al foment de la convivència, vincula individualment i col·lectivament els membres de la comunitat educativa del centre.

La **resolució pacífica dels conflictes**, que s'ha de situar en el marc de l'acció educativa, té per finalitat contribuir al manteniment i la millora del procés educatiu dels alumnes.

Els **procediments de resolució** dels conflictes de convivència s'han d'ajustar als principis i criteris següents:

1. Han de vetllar per la protecció dels drets dels afectats i han d'assegurar el compliment dels deures dels afectats.
2. Han de garantir la continuïtat de les activitats del centre, amb la mínima perturbació per a l'alumnat i el professorat.
3. Han d'emprar mecanismes de mediació sempre que sigui pertinent.

Les **mesures correctores i sancionadores** aplicades han de guardar proporció amb els fets i han de tenir un valor afegit **de caràcter educatiu**.

Les mesures correctores i sancionadores han d'incloure, sempre que sigui possible, **activitats d'utilitat social** per al centre educatiu.

Correspon al departament d'Ensenyament, en l'àmbit dels centres públics, l'adopció de mesures i iniciatives per a **fomentar la convivència** en els centres i la resolució pacífica dels conflictes.

Els principis d'actuació i les intervencions que el centre desenvolupa per tal de capacitar tot l'alumnat i la resta de la comunitat educativa per a la millora de la convivència i la resolució pacífica dels conflictes són:

1. Establir un **conjunt d'hàbits de funcionament** organitzatiu que fomentin el diàleg entre les persones i consolidin canals formals que permetin la resolució pacífica dels conflictes. Es treballarà de forma específica en el grup de *Convivència escolar i de Mediació escolar* i amb tot l'alumnat del centre des de les tutories.
2. **Resoldre els conflictes de forma pacífica** mitjançant l'acord entre les parts i la mediació. Es forma l'alumnat en *el grup de Convivència escolar*.

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

3. **Facilitar la integració, social i escolar, dels estudiants** constitueix un objectiu bàsic en un context de gran diversitat com el nostre. Algunes pràctiques característiques d'aquest enfocament són l'aprenentatge cooperatiu i col·laboratiu entre l'alumnat, el treball de l'autoestima, i la intervenció amb les famílies, entre altres. Aquest objectiu es treballa de forma interdisciplinària des de les diferents àrees.
4. **Formar el professorat en convivència** mitjançant els Programes de formació en convivència escolar.
5. **Educar en valors** l'alumnat partint d'exemples i situacions quotidianes de l'aula, del centre o de l'entorn proper. L'educació en valors es treballarà potenciant la participació. La participació és el camí per afavorir la convivència i avançar en els processos d'aprenentatge col·lectiu. Aprendre a participar, tant en la construcció dels coneixements a l'aula com en la vida del centre i de l'entorn, desenvolupar les competències personals i les de caràcter social i ciutadanes.
6. **Treballar l'educació inclusiva** que és la que ofereix a tots els joves altes expectatives d'èxit educatiu, independentment de les seves característiques, necessitats o discapacitats és un dels principis d'actuació per la millora de la convivència.
7. Facilitar i **promoure el desenvolupament de capacitats de relació** interpersonal i el **desenvolupament d'habilitats comunicatives i socials** és un dels eixos vertebradors per a promoure la convivència. Aquestes competències, social i comunicativa, es treballaran a nivell global de centre.

El **Decret 279/2006, de 4 de juliol**, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya, reforça el caràcter educatiu que han de tenir els processos i les accions que s'emprenquin, tant per prevenir com per corregir conductes inadequades. A l'article 6 s'estableix que a cada centre s'ha de constituir una Comissió de Convivència.

2.2 Organització al centre.

Per tal d'impulsar el conjunt d'activitats i mesures que han de servir per millorar la convivència al centre, s'ha creat una **Comissió de Convivència** amb caràcter permanent que és qui es coordina setmanalment per a dur a terme els diferents programes que inclou el Projecte i, a la vegada, **fer un seguiment dels casos de Mediació Escolar o d'assetjament entre iguals** que es van produint al centre. La Comissió està formada per:

- José A. Serrano (Director)
- Marta Calvo (Cap d'Estudis)
- Marta Núñez (orientadora i psicopedagoga de l'Institut)

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

- 4 Alumnes del grup A i 4 alumnes del grup B

Amb aquest grup es faran, cada any, uns **tallers de formació i cohesió**. Aquest grup d'alumnes és una peça clau en el nostre Projecte però no volem que la gestió quedi reduïda a un petit grup de persones. Volem crear una cultura del diàleg on tothom hi pot contribuir. Aquest primer nucli d'alumnes ha de tenir continuïtat en el futur amb la formació de nous mediadors i noves comissions de convivència.

3. EL PROJECTE DE MEDIACIÓ ESCOLAR

Entenent que per posar en marxa un **Servei de Mediació** amb garanties d'èxit calia començar amb la formació del professorat i l'alumnat que l'havia de dur a terme. **Tenim previst sol·licitar** la dita formació als responsables del departament d'Ensenyament a través del CRP.

Aquest curs 2018/2019 acabem de posar en marxa la Comissió de Convivència, com a nucli del que en el futur ha de ser tota la estructura d'òrgans i accions per afavorir la mediació i la convivència en el centre. En el futur pensem aprofundir en la formació del professorat per a la prevenció i el tractament dels conflictes a l'aula.

També tenim la intenció de participar en el grup organitzat des del CRP (Centre de recursos pedagògics) i conjuntament amb l'Ajuntament de la ciutat enfocat a elaborar els plans de convivència dels Instituts i a ajudar a desenvolupar-los.

L'èxit i la bona acceptació que estan tenint les Comissions de Convivència en els Instituts del nostre entorn amb els quals tenim contacte i la necessitat de fer la nostra pròpia estructura de mediació i convivència, una progressió futura, una estabilitat i una **relació directa amb les NOFC** (Normes d'organització i funcionament del centre) ens ha motivat a organitzar la nostra aposta per aquest tipus de tractament de la convivència al centre.

3.1 Àmbit d'aplicació de la mediació escolar

L'àmbit d'aplicació de la mediació escolar, com a procés educatiu de gestió de conflictes, es basa en els principis recollits en l'article 37.1 de la **Llei d'Educació de Catalunya (Llei 12/2009, de 10 de juliol)** i en l'article 24 del **Decret 279/2006, de 4 de juliol, sobre els drets i els deures**, i l'àmbit d'aplicació serà regulat en l'article 25 de l'esmentat decret.

El **procés de mediació** pot utilitzar-se com a estratègia preventiva en la gestió de conflictes entre membres de la comunitat escolar, encara que no estiguin tipificats com a conductes contràries o greument perjudicials per a la convivència en el centre.

Es pot oferir la mediació en la resolució de conflictes generats per **conductes de l'alumnat contràries a les normes de convivència** o greument perjudicials per a la convivència del centre, llevat que es doni alguna de les circumstàncies següents:

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

a) Que la conducta sigui una de les descrites en l'apartat b) o c) de l'article 37.1, i s'hagi emprat greu violència o intimidació, o la descrita en l'apartat h) del mateix article de la Llei d'educació.

b) Que ja s'hagi utilitzat el procés de mediació en la gestió de dos conflictes amb el mateix alumne o alumna, durant el mateix curs escolar, qualsevol que hagi estat el resultat d'aquests processos.

Es pot oferir la mediació com a estratègia de reparació o de reconciliació, un cop aplicada una mesura correctora o una sanció, per tal de restablir la confiança entre les persones i proporcionar nous elements de resposta en situacions semblants que es puguin produir.

Conflictes mediables

La mediació pot ser utilitzada per **qualsevol membre** de la comunitat escolar: alumnat, professorat i personal d'administració i serveis, encara que la majoria de conflictes que van a mediació són entre alumnes.

Així els conflictes que poden ser objecte de mediació són aquells que no suposen una transgressió greu de les normes de convivència del centre, com són les conductes contràries a les normes de convivència descrites en l'article 37.1 de la Llei d'educació.

La **tipologia dels conflictes** que podem mediar és variada. Alguns d'ells són:

- a) Disputes entre alumnes: insults, amenaces, difondre rumors, males relacions, etc.
- b) Casos d'agressions lleus motivades per malentesos.
- c) Amistats que s'han deteriorat i han esdevingut font d'enfrontaments lleus.

D'altra banda, si n'és el cas, malgrat que un conflicte entre alumnes sigui objecte d'una mediació, la direcció del centre pot aplicar una determinada mesura correctora i/o reparadora.

Conflictes no mediables

Segons l'**article 37.1 de la Llei d'Educació de Catalunya** (Llei 12/2009, de 10 de juliol), es consideren faltes greument perjudicials per a la convivència en el centre no susceptibles de mediació, les conductes següents:

- a) Les **injúries, ofenses, agressions físiques, amenaces, vexacions o humiliacions** a altres membres de la comunitat educativa, el deteriorament intencionat de llurs pertinences i els actes que atemptin greument contra llur intimitat o llur integritat personal.
- b) L'**alteració injustificada i greu** del desenvolupament normal de les activitats del centre, el deteriorament greu de les dependències o els equipaments del centre, la

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

falsificació o la sostracció de documents i materials acadèmics i la suplantació de personalitat en actes de la vida escolar.

c) Els **actes o la possessió de mitjans o substàncies que puguin ésser perjudicials per a la salut**, i la incitació a aquests actes.

Els actes o les conductes a que s'ha fet referència i que impliquin discriminació **per raó de gènere, sexe, raça, naixença o qualsevol altra condició personal o social** dels afectats s'han de considerar especialment greus i no seran susceptibles de tractar-se en mediació. En el cas de no aplicar-se la mediació, s'aplicaran les Normes d'Organització i Funcionament de Centre (NOFC), parlant amb les dues parts en conflicte.

3.2 Objectius

L'**educació per a la convivència i el respecte** en el nostre centre és un dels principals objectius de la nostra tasca educativa. La convivència en un centre educatiu comporta necessàriament un seguit de situacions, de divergències d'interessos i, fins i tot, d'enfrontaments que poden ser considerats com a conflictius. El conflicte és una realitat més dins la convivència i la realitat quotidiana en un centre educatiu. Si el conflicte es resol adequadament, s'arribarà a noves etapes de creixement i de millora de les relacions humanes.

Així, regularem la convivència en el nostre centre fonamentant-nos en **la mediació** com a eina essencial. Optem per introduir la mediació en el nostre institut, tenint en compte que la mediació, té per objectiu promoure la creació, manteniment i restabliment d'un clima de centre pacífic, saludable i acollidor, on les persones se sentin acceptades, segures i motivades per a l'aprenentatge. També volem evitar que els conflictes degenerin en amenaces, agressions, exclusió o en altres formes de violència. Voldríem donar a conèixer molts dels aspectes que una cultura per la convivència requereix:

1. Fomentar la **coeducació** i transmetre la necessitat de potenciar la **cooperació** i la interdependència **trametent valors** com la igualtat, la diversitat, la justícia social, la solidaritat,... Crear un ambient on les normes, les dinàmiques, les relacions i les actituds es recolzin en la resolució de conflictes i la reconciliació potenciant el compromís actiu en les relacions humanes de tots els membres de la comunitat educativa.
2. Un altre objectiu és la **prevenció**, la creació d'un clima i ambient de treball que ajudi al creixement personal dels alumnes, que els doni un bon aprenentatge per a la vida i puguin arribar a ser éssers autònoms, emocionalment intel·ligents, veritables protagonistes de les seves decisions i plenament responsables de les conseqüències que se'n derivin. Un clima on les diferències, les discrepàncies i, fins i tot, les injustícies es puguin viure i reelaborar amb assertivitat i empatia.
3. Aconseguir una **formació integradora**. A més de l'aprenentatge acadèmic hem d'oferir

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

la possibilitat d'aprendre de les interrelacions, dels intercanvis, de les diferències entre iguals participant de forma més activa i conscient del seu procés de socialització. És una necessitat per tant dotar-los d'estratègies per la solució pacífica dels conflictes, per l'expressió positiva de les emocions, de tècniques per l'autoregulació i l'autocontrol, per l'aclariment dels seus valors i els de l'entorn i de la interiorització d'una cultura del diàleg.

4. **Dinamitzar i consolidar un Equip i un Servei de Mediació al centre.** Volem que s'instauri en el nostre institut un equip i un servei de mediació en el qual participin alumnes i professors. Un cop creat aquest Servei de Mediació, de manera incipient i sense recursos de formació, ens trobarem en cursos posteriors amb la necessitat de formar a nous alumnes i companys perquè vagin renovant-se de manera natural els components de l'equip de Mediació. Per tant, necessitarem també, alumnes i professors formadors per garantir la continuïtat del servei; un equip formador no només en mediació sinó en la transmissió dels valors i el clima de convivència que volem per a l'Institut.

Els **objectius** que es pretenen assolir amb el projecte són: millorar la convivència en el nostre centre potenciant el diàleg, la cooperació i la responsabilitat; enfortir i reparar les relacions entre les persones de la comunitat educativa que conviuen quotidianament, contribuint a evitar enfrontaments inútils; afavorir la construcció d'actituds i valors de manera efectiva i pràctica; cercar estratègies de prevenció i resolució de situacions de conflicte.

Per la consecució d'aquests objectius, seria necessari que es complissin **els següents aspectes**: integració en el currículum de la mediació escolar per poder aprofundir en el treball i en la participació de l'alumnat i disseny d'una pàgina web i/o d'un blog sobre la mediació en el nostre centre que serveixi com eina de divulgació

3.3 Descripció del projecte de mediació escolar

Conceptes i característiques de la Mediació

Entenem el procés de mediació com a **estratègia preventiva** en la gestió de conflictes entre membres de la comunitat escolar, que no estan necessàriament tipificats com a conductes greument perjudicials per la convivència en el centre. Podem entendre la Mediació com una manera diferent de fer front als conflictes, com una oportunitat de construir i aprendre desenvolupant estratègies de gestió positiva, creativa i pacífica, potenciant la responsabilitat i el respecte.

La Mediació consisteix en un procés de gestió de conflictes que es caracteritza per la **intervenció d'una tercera persona** imparcial i experta, sigui a iniciativa de les parts implicades en el conflicte, sigui a indicació d'una altra persona, que té com a objectiu ajudar-les a obtenir, per elles mateixes, un acord satisfactori.

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

Així la mediació escolar es caracteritza per:

- a) Tenir per objectiu educar la convivència.
- b) Suposar una aportació a la cultura del diàleg, el consens i la pau.
- c) Ajudar a crear idea de grup.
- d) Aprendre a escoltar, a reflexionar i a implicar-se en la millora del propi entorn.
- e) Desenvolupar habilitats per fer front per si mateixos als conflictes que, de manera natural, viuran al llarg de la seva vida.

Aspectes a desenvolupar

Els punts a treballar i com es desenvoluparan seran:

a) La **divulgació** del Servei de Mediació en la comunitat educativa:

- Com material de suport utilitzarem un **tríptic informatiu** que dissenyaran els propis alumnes des de la matèria de Visual i plàstica.
- Es faran **cartells** per penjar al centre i fer difusió entre tots els alumnes i professors.
- A més, prepararem una **presentació** que es passa a tots els alumnes a l'inici del curs per donar a conèixer el programa a les tutories.
- Divulgació verbal en la reunió de principi de curs amb pares, en el claustre de professors i en el consell escolar.
- Fem **divulgació** també directament als alumnes a través de les tutories.
- Es crearà un espai a la pàgina web en el qual es farà difusió de les feines del projecte de mediació

b) En la **integració en el currículum**:

El **programa d'acció tutorial** donarà peu a la prevenció de conflictes i alhora servirà per a la resolució dels mateixos com hem dit anteriorment. Tot i que encara no s'han produït, en tots els centres de secundària s'acostumen a produir conflictes entre els nois i noies a causa de la divulgació de rumors, mal ús de les xarxes socials, etc. que abordarem des de la perspectiva que hem comentat.

Una bona manera d'aproximar-se al tema és realitzar **activitats** com crear històries, fer role-plays, representar situacions, etc. que ajudin als alumnes a prendre consciència de les conductes i dels efectes negatius que poden tenir per a tots els implicats i de la necessitat d'actuar positivament.

Voldríem treballar en algun moment o altre del currículum dels alumnes tots els aspectes

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

anterior, bé sigui mitjançant matèries alternatives amb contingut específic, com de manera més general en les hores de tutoria dels grups.

En les matèries optatives de “gestió de les emocions” impartida a primer d’ESO i, en la matèria optativa de “Mediació: eina de resolució de conflictes” impartida a tercer d’ESO es treballaran de forma específica els objectius esmentats.

També s’incorporaran les activitats que es contemplin dins del Projecte d’Acció Tutorial amb la finalitat de treballar i assolir aquests objectius.

Col·lectius que hi participen

És un objectiu del centre, que participin directa o indirectament **el major nombre de membres de la nostra comunitat** educativa i intentarem engrescar i il·lusionar a tothom en aquest projecte. Volem aconseguir que els col·lectius participants treballin junts, formant equips de professors i d’alumnes que col·laborin en la formació i aplicació del Programa.

L’alumnat ja està intervenint directament durant aquest curs en les diferents reunions que ja estem fent i els conflictes que s’estan resolent. Volem que a 2n i a 3r d’ESO es formi l’Equip de Mediació. A més, volem que altres alumnes siguin dinamitzadors del projecte en el centre intervenint també en activitats formatives, engrescant al nou alumnat que es vagi incorporant a l’Institut per a mantenir aquesta iniciativa i que finalment amb el temps quedi consolidada com a una eina quotidiana en la vida del centre.

Criteris i indicadors d’avaluació

No és fàcil trobar criteris sobre la millora de la convivència d’un centre. Sovint als instituts que ja tenen una llarga trajectòria el que es fa és avaluar a partir dels indicadors que fan referència a la reducció d’amonestacions i expedients disciplinaris i a la percepció de l’ambient a l’Institut per part de tota la comunitat educativa.

Intentar copsar **la percepció de l’alumnat i del professorat** sobre si hi ha el clima de diàleg i de convivència pacífica desitjat, un dels objectius primordials del programa. Aquesta percepció ens la podrà donar també la visió/percepció que tingui el nou professorat que es vagi incorporant al nostre centre i que tingui experiència amb d’altres i pugui fer la comparació entre el nostre institut i d’altres. L’avaluació es realitzarà tenint en compte que bàsicament es compleixin els objectius proposats però de forma més concreta s’avaluaran els següents indicadors:

Avaluació qualitativa:

1. La mediació és un servei conegut per tots els alumnes del centre que utilitzen voluntàriament quan se’ls apareix un conflicte.
2. Existeix un equip de mediadors amb alumnes de tots els nivells (de moment només de 1r

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

- d'ESO) i un grup de professors que animen a participar en el servei quan observen l'aparició d'algun conflicte.
3. Les mediacions es duen a terme correctament.
 4. La implantació en el currículum és profitosa per als alumnes.
 5. Es duen a terme activitats d'informació dirigides a tota la comunitat educativa per conèixer com funciona la mediació escolar.
 6. La mediació és una eina d'enllaç amb altres centres educatius per intercanviar experiències.
 7. S'ha fet difusió a tutories i els nois i noies estan familiaritzades amb aquest projecte.

Avaluació quantitativa:

1. Quantificar el nombre de mediacions que s'han dut a terme durant el curs.
2. Avaluar les mediacions que s'han dut a terme amb èxit i el seguiment posterior d'aquestes.
3. Quantificar el nombre d'alumnes i professors que han intervingut en el procés.
4. En definitiva, quantificar el nombre de conflictes tractats i si aquest fet s'ha reflectit en una millora de la convivència.

4. Organització del servei de Mediació al centre

Coordinació i dinamització

La coordinació i dinamització del servei de mediació escolar la durà a terme el coordinador/a de mediació, juntament amb la direcció del centre i els membres de la **Comissió de Convivència** (apartat 2.2)

Equip de mediadors i mediadores

En aquests moments el grup d'alumnes mediadors està format per 4 alumnes de cada grup/classe que s'organitzen en parelles per anar fent torns en les comissions que anem realitzant setmanalment.

Per al curs vinent tenim previst que aquests alumnes continuïn amb aquesta tasca, i ja la desenvolupin amb més eficàcia degut a que ja tindran més experiència en el tractament de la mediació. El curs vinent l'alumnat es formarà en la optativa de Mediació escolar que s'impartirà a 2n d'ESO tot i que la idea és que finalment els alumnes de 3r d'ESO siguin els que formin d'aquest equip de mediadors. A partir del 2020/2021 s'ocuparà de la mediació l'alumnat de 3r d'ESO format per aquest efecte en la optativa que passarà de 2n a 3r en aquell curs. A aquests alumnes s'hi aniran incorporant el que es vagin formant al llarg dels següents anys a fi de poder cobrir les vacants que es vagin produint.

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

Rol del mediador

Els rols i les **funcions bàsiques** d'un mediador són les següents:

- En els centres on existeix un servei de mediació les persones que es troben en una situació conflictiva poden optar per demanar la intervenció del mediador.
- El mediador **reuneix les persones** en conflicte i els explica què treballaran per canviar la situació. La participació és sempre voluntària i allò que es diu és confidencial.
- **El mediador no jutja**, ni dona consells, ni pren decisions: no té poder.
- Hi ha **tres normes**: parlar sense interrompre, evitar les desqualificacions i cooperar en la recerca d'una via de sortida.
- Els protagonistes del conflicte **decideixen per ells** mateixos allò que més els satisfà, el poder de decisió és a les seves mans.
- Un cop comença la trobada, el mediador escolta a cada persona per separat i mira de posar-se en el seu lloc per tal d'entendre com veu la situació, com la fa sentir i que li suposa. A continuació treballa per elaborar una **definició conjunta del conflicte** que reculli les preocupacions de cada part. Després convida a formular el màxim d'idees creatives i suggeriments per canviar la situació. Els protagonistes del conflicte n'escolliran les dues o tres més interessants i les exploraran, cooperant en la busca d'una via satisfactòria pels dos. Finalment, es pren una decisió de comú acord, el futur compliment de la qual depèn de que, durant la trobada, s'hagin transformat les actituds negatives d'una persona envers l'altra en reconeixement i revalorització mútues. És usual i recomanable el treball en co-mediació (2 mediadors), això permet que quan el conflicte és entre dos alumnes els mediadors siguin, també, alumnes; en canvi, entre docent i alumne els mediadors serien un/a docent i un/a alumne.

En definitiva: «El mediador no jutja, no castiga, no té poder.»

Com sol·licitar una mediació

Sempre que hi ha un conflicte és el/la tutor/a o els/les alumnes afectats directament qui demanen una mediació a la coordinació del servei o al Director o la Cap d'Estudis. Són aquests qui s'encarreguen de parlar amb la part implicada i concretar el dia de la trobada amb els alumnes i amb els mediadors. En aquests moments, al procés de mediació/resolució de conflictes assisteix tota la comissió de mediació ja que estem en una fase molt incipient i de formació dels propis alumnes i professors/es. En un futur, el dia de la trobada hi podrà assistir un/a professor/a com a observador/a del procés.

El **procés a seguir es** detalla a continuació:

1. *On demanar una sol·licitud de mediació?* A la coordinació de mediació o a la cap d'estudis. També està previst que es pugui fer des de la web de l'Institut a l'apartat de mediació.

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

2. *A qui entregar la sol·licitud de mediació?* A la bústia de mediació o a una de les persones indicades anteriorment.

3. *Qui m'informarà de quan i on s'ha de fer la mediació?* La coordinació de mediació o la cap d'estudis.

4. *En cas de dubte on em puc dirigir?* Al teu tutor/a, a qualsevol membre de la direcció del centre o a la coordinació de mediació.

Horaris i espais

Les mediacions es faran els dimecres a les 10:30h o bé, si és urgent, en algun altre moment que decideixi la coordinadora de mediació o la cap d'estudis.

L'espai per fer les mediacions serà la sala de mestres de l'escola i quan en tinguem, algun espai reservat a tal efecte.

Procés de mediació

Un cop, les dues parts implicades en el conflicte a mediar han fet la demanda del servei mitjançant el full de sol·licitud que s'adjunta a l'annex, es realitza el procés de mediació. Aquest es duu a terme mitjançant el protocol que s'adjunta a continuació.

Després de realitzar-se la mediació es formalitza aquesta, en el document de mediació escolar (veure annex).

Posteriorment i, després d'uns quinze dies se'n farà la revisió dels acords presos.

4. EL PROJECTE DE LES TUTORIES JÚNIOR

El projecte de les Tutories Júnior es basa en la metodologia de les **Tutories entre iguals** i és un instrument per a **l'acollida i l'acompanyament** de l'alumnat de 1r d'ESO o aquells altres alumnes que arriben al centre per primer cop.

Les Tutories Júnior és un projecte que es basa en la participació voluntària de l'alumnat de cursos superiors, els quals ofereixen la seva experiència personal per ajudar a l'alumnat nouvingut en la seva adaptació.

És un projecte que s'inscriu dins el **Pla de Convivència** del Centre i al Pla d'Acollida.

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

4.1 Organització de les Tutories Júnior

Per tal de millorar la convivència al centre, alumnat voluntari de 2n i 3r tutoritzarà a l'alumnat incorporat al centre a 1r d'ESO (l'alumnat que repeteix curs no té tutors assignats) i farà l'acompanyament durant el 1r trimestre.

4.2 Funció dels Tutors Júnior:

- Guiar i orientar l'alumnat nou.
- Ensenyar-los les instal·lacions i el seu bon ús.
- Fomentar el respecte per les instal·lacions i les persones del centre.
- Orientar-los en els estudis.
- Portar un seguiment de l'evolució de l'adaptació del nou alumne.
- Vigilar i estar atent a la inclusió de l'alumne tutoritzat i a la detecció de possibles problemes d'exclusió i/o d'assetjament.

4.3 Què pot demanar l'alumne tutoritzat?

Resoldre dubtes que anirà tenint sobre el funcionament del centre, entre altres coses: contrasenyes, espais, normes, esbarjo, treball per projectes, reciclatge, biblioteca, permisos de sortida...

Comentar problemes amb algun/a company/a o amb alumnes més grans.

4.4 Quina és la participació dels tutors/es d'aula?

- Informar a les famílies el dia de la 1a trobada
- Informar a l'equip de mediació si detecten alguna anomalia com ara:
 - Algun tutor que no actua correctament
 - Situacions de bullying escolar
- Recordar-los que els conflictes es poden resoldre parlant i adreçar-los al servei de mediació, si cal.

4.5 Organització del Projecte de les Tutories Júnior

1.Prevenició: detecció de necessitats específiques. En acabar el curs i tenint la informació proporcionada per la coordinació amb els centres de procedència de l'alumnat, fem una primera selecció d'alumnat al qual valorem que cal adjudicar-li un Tutor/a Júnior amb uns objectius específics. Són aquells casos en què tenim coneixement de les possibles situacions d'assetjament escolar heretades de primària, alumnat amb especial dificultat per organitzar-se la feina i l'agenda, dificultats per establir relacions socials satisfactòries, etc

2.Voluntariat: durant el 3r trimestre del curs anterior, es parla amb els alumnes que cursaran 2n i 3r d'ESO (quan arribem) el curs següent i se'ls explica quines són les funcions del Tutor Júnior i el perfil que hauria de tenir i deixem que s'apunten voluntàriament. Es demana després

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

als tutors docents que indiquin quins alumnes consideren que potser no tenen un perfil adequat.

3. Assignació de les parelles: A l'acabar el curs i amb les informacions recollides als apartats anteriors, es confeccionen les parelles, intentant que siguin en una relació d'1X1 (un Tutor tutoritza només a un alumne).

4. Formació dels i les Tutores Júnior. Durant el primer i el segon dia de classes, s'organitzen uns tallers de formació adreçats als qui faran la funció de Tutors en el que se'ls explica quina és la seva tasca, els aspectes formals de l'organització del programa (contracte, registres d'entrevista, derivacions...) així com formació específica en tècniques de comunicació per tal de dotar-los d'eines que els ajudin a fer un apropament i generar un clima de confiança amb el seu tutorand.

5. Inici del programa: durant la primera setmana de curs s'efectua la presentació de les parelles, la signatura del contracte de compromís i s'inicien les trobades que durant el primer trimestre i de manera esglaonada hauran de dur a terme. Tenen 3 trobades obligatòries que han de realitzar a l'aula assignada al projecte i on han d'emplenar els Tutors un full de registre.

6. Reconeixement. Festa de les Tutories Júniers: la darrera setmana abans de les vacances de Nadal es realitza una festa per celebrar amb les parelles que han complert adequadament amb els compromisos del programa. La festa actua com a incentiu i reforç positiu durant el primer trimestre i és un bon moment per als reconeixements i agraïments. El desenvolupament de la festa és aquest:

a) la Direcció del Centre fa entrega als Tutors Júniers d'un **document de reconeixement** de la tasca efectuada pels alumnes.

b) els tutorands de 1r fan entrega als seus Tutors Júniers d'un **petit regal** fet per ells en col·laboració amb el professorat de Visual i Plàstica com a mostra d'agraïment.

c) els Tutors Júniers realitzen un parell d'**actuacions musicals** o artístiques per animar l'ambient.

d) esmorzar conjunt i col·laboratiu: els alumnes porten pastissos i menjars fets a casa i es posen en comú.

e) fotos: l'alumnat de 2n i/o 3r de l'optativa de Mediació que col·labora en l'organització de l'acte també prepara algunes accions com ara un Photocall, un Escaperoom o alguna activitat lúdica.

Difusió: el programa és presentat a les famílies durant la sessió informativa dels tutors i tutores. Les fotos recollides durant el trimestre i a la festa es comparteixen a l'apartat de mediació de la pàgina web. Alguns alumnes redacten un article amb les seves experiències personals que es publica.

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

Col·laboracions del Tutors Júnior:

El fet de disposar d'alumnes voluntaris es pot aprofitar per tal d'oferir-los des del centre altres col·laboracions:

- a) **Campanyes solidàries:** el centre pot col·laborar activament amb organitzacions de l'entorn quan se'ns demana (campanyes de recollida d'aliments de l'Ajuntament de Santa Coloma, recollida de joguines o roba, banc de sang, etc...) i l'alumnat voluntari s'encarrega de dinamitzar la campanya, fer-ne difusió i encarregar-se de la recollida.
- b) **Portes Obertes:** alumnes del programa de les Tutories Júnior s'encarreguen de fer una visita guiada per les instal·lacions del centre amb els futurs alumnes i les seves famílies durant els dies de Portes Obertes que s'organitzin al centre.
- c) **Dinamització de les hores d'esbarjo:** els alumnes voluntaris de les tutories junior fan de dinamitzadors de les activitats del pati, ajudant a que els més petits tinguin una estona de joc ordenat, fent d'àrbitres dels jocs esportius, controlant el material de jocs de taula, etc. Tindran una compensació en forma de detall en finalitzar cada trimestre i també es valorarà la seva col·laboració des de les àrees de cultura i valors, etc.

5. LA PREVENCIÓ DE L'ASSETJAMENT ESCOLAR

En el sí de la **Comissió de Convivència** es tracten diversos **conflictes** que podem classificar o denominar com d'assetjament entre iguals o **bullying**. Davant d'aquestes situacions, que a vegades són comunicades per la víctima, a vegades per alumnes que són testimonis dels fets, a vegades per les famílies afectades i a vegades pels tutors o professors dels alumnes o fins i tot, derivades per la Direcció del centre seguim unes **línies generals d'actuació** en consonància amb el protocol orientatiu que ha establert el Departament d'Ensenyament:

<http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/recursos/resconflictes>

Les **virtuts d'aquests protocols d'acció** són diverses.

1. Ofereixen **orientacions a tres nivells:** prevenció, detecció i intervenció.
2. Posen l'èmfasi en la **prevenció i la detecció**.
3. Ofereixen un circuit amb indicacions clares i un **marc comú** d'actuació.
4. Milloren la **coordinació dels diferents agents educatius implicats** i donen seguretat a les seves actuacions.

No obstant, una vegada s'han aplicat, és necessari valorar l'eficàcia del circuit, dels processos i els recursos, i detectar els possibles punts febles del sistema per tal d'ajustar-lo al màxim a les necessitats de l'alumnat i del centre.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Institut de Santa Coloma de Gramenet

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

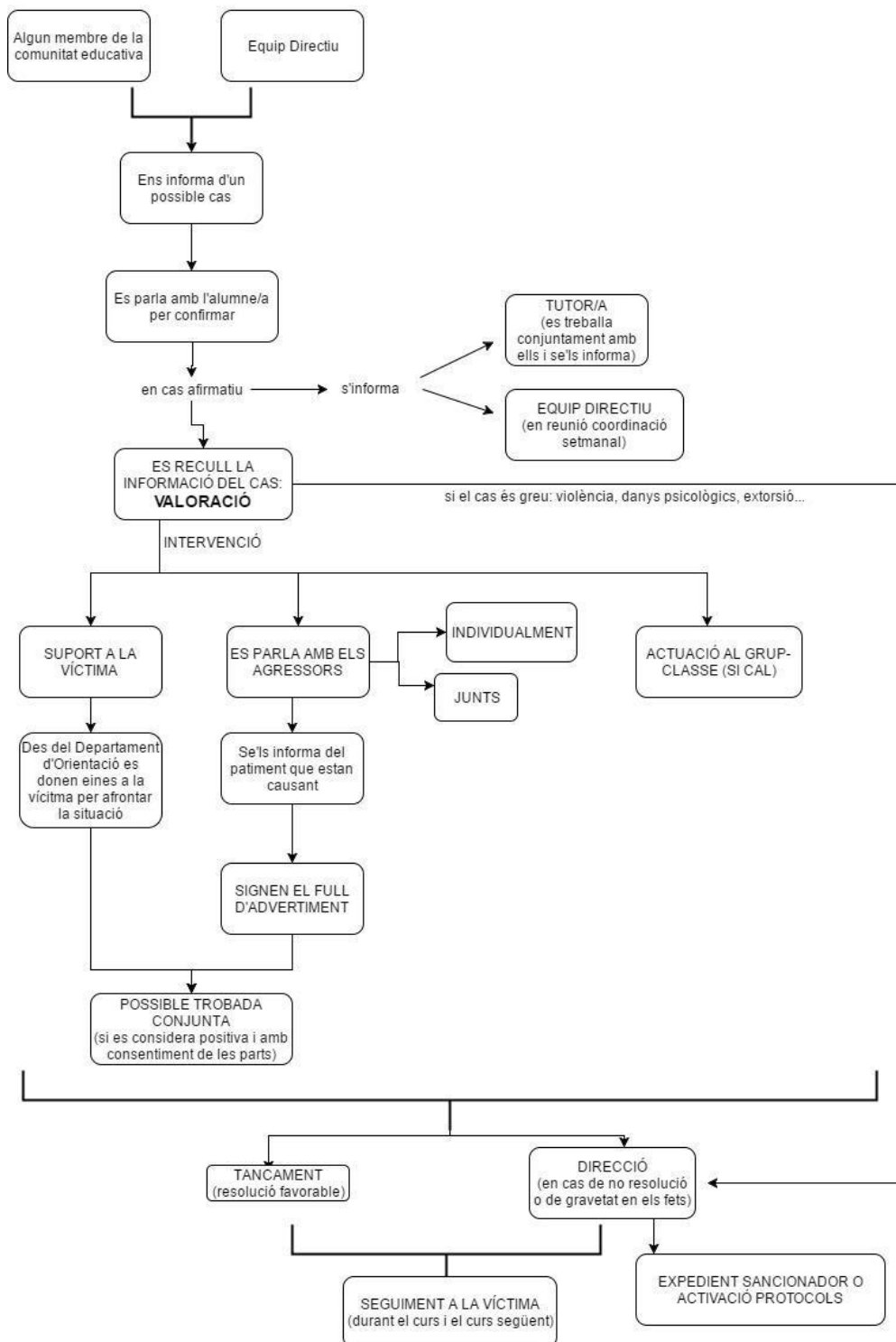
D'una manera més específica, les **actuacions en aquest àmbit que es** realitzin al nostre Institut volem que s'atinguin al següent document:

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
 08922 Santa Coloma de Gramenet
 Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

Protocol d'intervenció en els casos d'assetjament escolar.

C/ Mossèn Jacint Verdaguer, 16
08922 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 667076691
institut9@institut9.cat
<http://institut9.cat>

5.2 Intervencions davant l'assetjament escolar

Volem fixar-nos com a objectiu del nostre centre per als propers cursos evitar l'assetjament entre iguals i establir un model propi però que segueixi les directrius que proposa el Departament d'Ensenyament.

D'acord amb aquesta premissa elaborarem uns **documents** en què farem constar la gestió d'aquests casos:

- Full de registre de cada cas.
- Seguiment setmanal fet en la Comissió de Convivència i/o en Direcció.
- Notificacions a les famílies.
- Informes de resolució o de conclusió.

Pel que fa a la **prevenció de l'assetjament**, ens ajudem de **tres eines** bàsiques:

- L'**informe de traspàs de primària**, que ens ajuda a conèixer els casos ja existents i identificar possibles perfils de víctimes i agressors.
- La **matèria optativa de gestió de les emocions/habilitats socials** de 1r d'ESO, que ens permet treballar millor amb l'alumnat d'aquests perfils i donar-los instruments per adaptar-se millor al centre.
- El **programa de Tutories Júnior**, que ens alertarà en el futur de situacions de risc.

Pel que fa a la **detecció**, ens informem per diferents vies, totes obertes: tutors júnior i tutors de classe, caps d'estudis i direcció, departament d'Orientació, servei de Mediació Escolar, professorat i famílies en general.

I pel que fa a la **intervenció**, en aquells casos en què no s'ha produït encara una falta greu, treballem des de dos àmbits:

- **Donar suport** a la víctima i reforçar la seva autoestima,
- Utilitzarem l'anomenat **mètode Pikas**, segons el qual els agressors són amonestats i han de signar un full d'avertiment escrit en què se'ls informa de la seriositat dels fets comesos i s'informa als pares sobre el seu comportament.

A banda, per aconseguir l'objectiu de fer **difusió i sensibilització** entre el professorat i l'alumnat, començar a eradicar definitivament aquella dita que sovint encara s'empra en abordar aquestes qüestions: "Són coses de nens."

Com a **conclusió**, intentarem que aquest mètode ens ajudi a que el màxim nombre de casos possibles, no arribi a tenir una resolució per mitjà d'expedients disciplinaris i faci que hi hagi un clima de bona convivència i tranquil·litat al centre.